

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XLIII

Maj 1974

Nr 5

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA — 08-100 SIEDLCE — ŚWIERCZEWSKIEGO 62

TELEFON 31 26

SPIS TREŚCI

DZIAŁ URZĘDOWY

STOLICA APOSTOLSKA

44. Przemówienie Ojca Św. Pawła VI z dnia 26 września 1973 r. nt. „Rok Święty i czas“ 129
45. Przemówienie Ojca Św. Pawła VI z dnia 3. X. 1973 r. nt. „Ewangelia źródłem sił potrzebnych do realizowania sprawiedliwości ludzkiej“ 131
46. Dekret Św. Kongregacji Kultu Bożego zatwierdzający tekst polski Litanii do Wszystkich Świętych 134

EPISKOPAT POLSKI

47. Milenijny Akt Oddania 140
48. Modlitwa o oddanie świata 142
49. Instrukcja duszpasterska na uroczystość 3 maja 1974 roku na Jasnej Górze i w parafiach 143
50. Wezwanie do modlitwy za rodaków żyjących na obczyźnie na dzień 3 maja 1974 r. 145
51. Komunikat na niedzielę powołań (IV Wielkanocy — 5 maja 1974) 146
52. III Instrukcja Episkopatu Polski o posługiwaniu się przez duchownych pojazdami mechanicznymi 148

KOMISJA EPISKOPATU DLA SPRAW KONSERWACJI ZABYTKÓW I SZTUKI

53. Przedłożenia dla księży proboszczów i rektorów kościołów 150

Z ORDYNARIATU

54. List Biskupa Siedleckiego do samotnych i chorych Diecezjan 151
55. Zarządzenie publicznych modłów o błogosławieństwo Boże dla prac polnych, zasiewów i zbiorów 152

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

SPRAWY DUSZPASTERSKIE

56. O antropologiczną i kerygmatyczną tematykę rekolencji młodzieżowych 152

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XLIII

Maj 1974

Nr 5

DZIAŁ URZĘDOWY

STOLICA APOSTOLSKA

44

ROK ŚWIĘTY I CZAS

Przemówienie Ojca Św. Pawła VI, wygłoszone w czasie środowej audiencji ogólnej 26 września 1973 r.

Mówiliśmy już wielokrotnie o Roku Świętym, ale jeszcze wiele pozostaje do powiedzenia. Dziś ograniczymy się do rozpatrzenia stosunku, jaki zachodzi pomiędzy tym zbliżającym się wydarzeniem a czasem, historią, planem Bożym, urzeczywistniającym się w określonych momentach dziejowych. Czy zauważyliście, jak często Jezus mówi o godzinie, która nadchodzi, jako o ogromnie doniosłej okoliczności? Mówi na przykład do Samarytanki: „Nadchodzi godzina, owszem już jest, kiedy to prawdziwi czciciele będą oddawać cześć Ojcu w Duchu i prawdzie“ (J 4, 23; 2, 4; 17, 1; Rz 13, 11, itd.). Następstwo czasu jest niekiedy czymś więcej niż zwykłą chronologią; nabiera sensu profetycznego, wskazuje na wypełnienie się Bożego planu. Zegar czasu oznajmia nadejście cennej chwili zstąpienia między ludzi transcendentnej obecności lub niewidzialnego działania Ducha Świętego. Działanie to ujawnia się jako zdarzenie dostrzegalne.

W Piśmie Świętym nierzadko spotykamy zapowiedź zdumiewających chwil tego rodzaju. Przeczytajmy jeszcze raz dobrze wszystkim znany tekst takiego proroctwa, głoszonego w Starym Testamencie przez proroka Joela. Echo tego proroctwa odzywa się w Nowym Testamencie, aby w natchnionej mowie Piotra uwierzytelnić tajemnicę Zesłania Ducha Świętego: „Wyleję Ducha mego na wszelkie ciało, a synowie wasi i córki wasze prorokować będą, starcy wasi będą śnili, a młodzieńcy wasi będą mieli widzenia“ (Jl 3, 1; Dz 2, 17—19).

Sądzimy, że w planach Bożych Rok Święty dla dusz, dla Kościoła, dla świata może być godziną łaski. Być może jest to hipoteza, życzeniem, nadzieją, której spełnienie się, ze względu na jego nadprzyrodzony charakter, nie zależy od nas. To nie nasze nieudolne chęci, lecz Pan ma być jego wykonawcą. Być może rzeczywistość ta, w której Nowe Zesłanie Ducha Świętego wrośnie w ludzkie koleje losów, pozostanie ukryta przed naszymi cielesnymi oczami, ale powtarzamy, z wielu racji, które czynią ją godną pochwały, może się stać ona dla naszego doświadczenia decydującym, Bosko-ludzkim faktem.

O jakie racje tu chodzi? Ich analiza jest bardzo delikatna i skomplikowana i w tej chwili nie możemy się jej podjąć. Powiemy tylko, że sama sytuacja obecnych czasów, w której zdaniem jednych wartości religijne straciły sens, według drugich — popadły w bezwład i drętwotę, a wreszcie według innych — znajdują się w stanie czuwania, napięcia, bolesnego spazmu, oczekując wybuchu w formie nowego wyzwolenia i rozbłysku (por. Rz 8, 19 nn), wydaje się być zapowiedzią chrześcijańskiego objawienia się Ducha Świętego w oczywistości cudownych wydarzeń. Nie wiemy jednak, czy tak będzie. Nie wiemy również czy to objawienie w historii spełni się przez męczeńskie świadectwa, kiedy to łzy i krew „świętych“, czyli naprawdę wiernych chrześcijan będą stanowiły apologię bardziej wymowną od wszelkich ludzkich słów. Nie wydaje się nam wszakże złudzeniem dopatrywać się wzruszających tego śladów także we współczesnych kronikach.

Powiedzmy jeszcze, że ekonomia zbawienia domaga się zazwyczaj odpowiedniego przygotowania. Moc Boża działa tam, gdzie człowiek stworzy sprzyjające warunki. Królestwo Boże żąda od nas przyjęcia, uwagi, nawrócenia, uległości, „metanoi“, co Ewangelia tłumaczy przez „pokutę“. Poprzednik Pański głosi: „Nawróćcie się, bo bliskie jest królestwo niebieskie“ (Mt 3, 2), a Jezus — Mesjasz powtarza również to samo orędzie: „Nawracajcie się, albowiem bliskie jest królestwo niebieskie“ (Mt 4, 17).

Przypomnijmy sobie również i my to profetyczne napomnienie. Jeśli chcemy, aby Rok Święty stał się naprawdę okresem rzeczywistej odnowy chrześcijańskiej, rodzajem odrodzenia Kościoła, zbawczym powołaniem dla ludzkości, to musimy przygotować się do jego obchodu przez sprzedające nas moce moralne i duchowe. Posługując się współczesną nomenklaturą, Rok ten moglibyśmy nazwać „entuzjastycznym zrywem“. Mamy się w niego zaangażować wszyscy — indywidualnie, osobiście oraz zespołowo w poszczególnych wspólnotach.

W tym celu podaliśmy z góry wiadomość o Roku Świętym i zainicjowaliśmy go już w Kościołach lokalnych. Rok Święty nie powinien być tylko manifestacją jak tyle innych, w których zadawaliśmy się

często rolę widzów lub chwilowych i tylko formalnych uczestników. Chodzi o to, aby jego obchód obdarzył nas mądrością i dynamizmem Soboru. Chodzi o opanowanie, a nie o uśmiercenie wspaniałego, ale tylko doczesnego rozwoju wiedzy i współczesnej techniki, które nie wystarczają do tego, aby naszemu życiu nadać prawdziwy sens i aby doprowadzić nas do wiecznego przeznaczenia. Chodzi o zwycięskie wspieranie często zawodnych dążeń naszej cywilizacji do sprawiedliwości społecznej, do braterstwa i do pokoju. Chodzi o przypisanie dwom hasłom Roku Świętego — odnowie i pojednaniu — pełnej treści, jaka się w nich zawiera. Pierwsze z nich — odnowa — winno być skuteczne w życiu wewnętrznym, moralnym, duchowym i refleksyjnym; drugie zaś — pojednanie — powinno owocować w życiu zewnętrznym, religijnym, międzyosobowym, rodzinnym, społecznym, międzynarodowym.

Zapewne jest to wielkie i trudne zadanie, ale synowie najdrożsi, nie jest ono niemożliwe, jeżeli je przygotowuje, „entuzjastyczny zryw“ i jeżeli przedtem, dla każdego i dla wszystkich, wysłuży je zawsze dar-mowa dobroć Chrystusa.

Niech nas Bóg w tym wspomaga.

Z naszym apostołskim błogosławieństwem.

(Tłumaczenie nieautoryzowane z „Osservatore Romano“ z 27. IX. 1973 r.).

45

EWANGELIA ŹRÓDŁEM SIŁ POTRZEBNYCH DO REALIZOWANIA SPRAWIEDLIWOŚCI LUDZKIEJ

*Przemówienie Ojca Św. Pawła VI, wygłoszone na śródowej audien-
cji ogólnej 3 października 1973 r.*

Dzieci najdroższe!

My wszyscy, uczniowie Chrystusa, Mistrza ludzkości, oświeceni Jego praktyczną nauką uwzględniającą wszystkie prawdziwe wartości życia i ostateczny jego cel, my wszyscy przez to wyjątkowo uczuleni na współczesne wydarzenia i na losy ludzkie, winniśmy bardzo zwracać uwagę i winniśmy być bardzo uwrażliwieni zarówno na warunki życia ludzi, jak i na fakty związane z wyrównaną sytuacją, w jakiej kształtują się lub powinny się kształtować stosunki międzyludzkie. Właśnie tę sytuację określamy zaszczytnym i mocnym słowem „sprawiedliwość“. Sprawiedliwość czyli autentyczna, rzeczywiście ludzka i rozumna norma, która ma lub powinna regulować międzyludzkie współżycie, jest ideałem, któremu my chrześcijanie, a szczególnie my

katolicy, z wielkim zaangażowaniem się powinniśmy poświęcić swą myśl i swoje zabiegi, swoje dziś wzmożone zainteresowanie, a to z powodu naprawdę zadziwiającego faktu, mianowicie że z rozkrzewianiem się postępu w świecie (a więc jego kultury, techniki, bogactwa), nie wzrasta równocześnie sama przez się sprawiedliwość, czyli ład międzyludzki, stanowiący najwyższą wartość społeczną. Często wzrost dobrobytu jednych dokonuje się kosztem drugich, lub przynajmniej wzrost ten u tych, co nie są w stanie osiągnąć równego poziomu, budzi poczucie krzywdy, poczucie niesprawiedliwości, a w konsekwencji — żądzę walki i zdobycia takich samych, a nawet lepszych warunków życia.

Dlaczego mówimy wam o tym wielkim zjawisku społecznym, jakim jest problem społecznej sprawiedliwości?

Ponieważ wszystkim nam nadarza się bliska już okazja, aby zagadnieniu temu poświęcić nowe studia i nowe prace. Okazją tą jest Rok Święty, w którego zasięg właśnie wkraczamy.

Posłuchajcie. Jasnym jest, że Rok Święty chce być wydarzeniem wybitnie religijnym. W tego rodzaju okresie nacechowanym intensywną świadomością duchową i szczególnymi praktykami głębokiej pobożności, religia bardziej niż kiedy indziej powinna przejąć rząd naszych dusz. W tych wyjątkowych i podniecających okolicznościach, powinniśmy poczuć się chrześcijanami, przenikniętymi wiarą i czujnymi na dobre i wewnętrzne zachęty Ducha Świętego. Dlatego też religia powinna wyrzucić na nas nowy i potężny wpływ, mający na celu sprawiedliwość w świecie. Ten wtórny skutek jest po prostu uświadomieniem sobie nieuchronnej i wspaniałej więzi pomiędzy miłością Boga, pierwszym i wszechogarniającym przykazaniem danym ludzkiej istocie, a miłością bliźniego, która wywodzi się z miłości Bożej i ku niej z konieczności zmierza. Zapamiętajcie to sobie dzisiaj dobrze: prawdziwa i doskonała się sprawiedliwość rodzi się z miłości. Nie jest to prawda wyłącznie teoretyczna, jest to owocna prawda naszych społecznych poglądów. Różni ona nasz sposób bycia, myślenia i działania od tych systemów doktrynalnych, politycznych i społecznych, które zasady praw i obowiązków społecznych, czyli sprawiedliwości, wywodzą z nienawiści, z korzyści, z samej tylko sympatii filantropijnej, z przeważających tendencji opinii publicznej.

U progu Roku Świętego wydaje się nam rzeczą ważną przypomnieć dosłownie to, z czym do Kościoła i świata, mając na względzie sprawiedliwość w świecie, zwrócił się Synod Biskupów w roku 1971:

„W postawę człowieka wobec Boga orędzie chrześcijańskie włącza jego postawę wobec innych ludzi. Jego odpowiedź na miłość Boga, który zbawia nas za pośrednictwem Chrystusa, urzeczywistnia się dopiero w miłości i służbie drugim. Miłość bliźniego i sprawiedliwość

są nierozłączne. Miłość zakłada przede wszystkim bezwzględne wymaganie sprawiedliwości, czyli uznanie godności i praw bliźniego. Swą wewnętrzną pełnię sprawiedliwości osiąga tylko w miłości. Ponieważ każdy człowiek jest w istocie widzialnym obrazem niewidzialnego Boga i bratem Chrystusa, dlatego chrześcijanin w każdym człowieku odnajduje samego Boga oraz Jego kategoryczne żądanie sprawiedliwości“.

Takie są zasady. Powinniśmy je przypomnieć i potwierdzić, i to właśnie w tej sytuacji, która obecnie zaistniała w dziejach świata. Świat bowiem, zdaje się, jest niezdolny do utworzenia za pomocą własnych osiągnięć takiego szczęścia, takiej ludzkości, za jaką tęskni z rozgoryczonym sercem. Z jednej strony, nienawiść, z której pewne prądy społeczne czerpią swą siłę, angażująca i nieublagana walka człowieka z człowiekiem i wynikająca stąd klasowa koncepcja społeczeństwa, przecenianie wartości ekonomicznych i materialistycznej filozofii świata i życia oraz z drugiej strony, egoizm, którym nasyciło człowieka jego bogactwo i potęga, statyczne pojęcie ładu lub też społecznego chaosu, sprawiedliwości i prawa, wyobrażanie sobie, że postęp społeczny dokona się samorzutnie, bez trudnego i znojnego wkładu człowieka, itd. — wszystko to wskazuje na niewystarczalność lub błąd zasad, którymi kieruje się „ślepy olbrzym“, czyli współczesny człowiek, pozbawiony światła, mądrości roznieconej na arenie świata przez chrześcijaństwo. Prosimy was w dalszym ciągu o uwagę. Czy my, chrześcijanie, uprzywilejowani posiadacze prawdziwych podstawowych zasad życia, mamy na tyle logiki, odwagi, umiejętności i cierpliwości, aby wykazać tę owocność, która potencjalnie w nich tkwi?

Wyrasta przed nami ogromny obowiązek konsekwencji. Dla wprowadzenia międzyludzkiej sprawiedliwości i miłości, która powinna przeniknąć życie społeczne, nie zapożyczajmy doktryny i energii u obcych źródeł, od złudnych celów.

Czyż śmiałych i tchnących miłością wskazań do nowego popierania sprawiedliwości nie powinniśmy czerpać z Ewangelii i pouczeń Kościoła?

Czyż nie sprzyja temu godzina religijnej żarliwości, jaką jest Rok Święty?

Pragniemy tego z całego serca, dając także nasz skromny wkład w dzieło sprawiedliwości w świecie. Ufamy, że cały Kościół, włączony w to wielkie przedsięwzięcie, wprzęgnie się w służbę wszystkich ludzi dobrej woli i będzie kroczył w ich orszaku.

Z naszym apostołskim błogosławieństwem.

(Tłumaczenie nieautoryzowane z „Osservatore Romano“ z 4. X. 1973 r.).

DEKRET ŚW. KONGREGACJI KULTU BOŻEGO,
ZATWIERDZAJĄCY TEKST POLSKI LITANII
DO WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

SACRA CONGREGATIO PRO CULTU DIVINO

Prot. n. 1528/73

DIOECESIVM POLONIAE

Instante Eminentissimo Domino Stephano Card. Wyszyński, Archiepiscopo Gnesnensi et Varsaviensi, Praeside Coetus Episcoporum Poloniae, litteris die 14 septembris 1973 datis, vigore facultatum huic Sacrae Congregationi a Summo Pontifice Paulo VI tributarum, interpretationem polonam Litaniarum Sanctorum, prout exstat in exemplari huic Decreto adnexo, perlibenter probamus seu confirmamus.

In textu autem imprimendo mentio fiat de confirmatione ab Apostolica Sede concessa. Eiusdem insuper textus impressi duo exemplaria transmittantur ad hanc Sacram Congregationem.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex aedibus Sacrae Congregationis pro Cultu Divino, die 22 octobris 1973.

(L. S.)

† A. Bugnini
Archiep. tit. Diocletianen.
a Secretis
Vergilius Noe, Subsecr.

LITANIA DO WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

LITANIA NA NABOŻEŃSTWA BŁAGALNE

Ilekroć w poszczególnych częściach litanii przewidziane są dwie formuły oznaczone literami A i B Celebrans lub kantorzy mogą wybrać jedną z nich. W wykazie świętych można na właściwym miejscu włączyć pewne imiona świętych np. patronów, tytułu kościoła, założycieli diecezji i zakonów itp. Należy je wydrukować inną czcionką. Podobnie w czasie nabożeństw błagalnych w różnych potrzebach można dodać wezwania dostosowane do okoliczności.

I. BŁAGANIA DO BOGA

Albo A

Panie, zmiłuj się nad nami. Panie, zmiłuj się nad nami.
Chryste, zmiłuj się nad nami. Chryste, zmiłuj się nad nami.
Panie, zmiłuj się nad nami. Panie, zmiłuj się nad nami.

Albo B

Ojcze z nieba, Boże, zmiłuj się nad nami.
Synu, Odkupicielu świata, Boże, zmiłuj się nad nami.
Duchu Święty, Boże, zmiłuj się nad nami.
Święta Trójco, Jedyny Boże, zmiłuj się nad nami.

II. WEZWANIA DO ŚWIĘTYCH

Święta Maryjo, módl się za nami.
Święta Boża Rodzicielko,
Święta Panno nad pannami,
Święci Michale, Gabrielu i Rafale, módlcie się za nami.
Wszyscy święci Aniołowie,

Patriarchowie i Prorocy

Święty Abrahamie, módl się za nami.
Święty Mojżeszu,
Święty Eliaszu,
Święty Janie Chrzcicielu,
Święty Józefie,
Wszyscy święci Patriarchowie i Prorocy, módlcie się za nami.

Apostołowie i Uczniowie

Święci Piotrze i Pawle, módlcie się za nami.
Święty Andrzeju, módl się za nami.
Święci Janie i Jakubie, módlcie się za nami.
Święty Tomaszu, módl się za nami.
Święty Mateuszu,
Wszyscy święci Apostołowie, módlcie się za nami.
Święty Łukaszu, módl się za nami.
Święty Marku,
Święty Barnabo,
Święta Mario Magdaleno,
Wszyscy święci Uczniowie Pańscy, módlcie się za nami.

Męczennicy

Święty Szczepanie, módl się za nami.
Święty Ignacy Antiocheński,
Święty Polikarpie,
Święty Justynie,
Święty Wawrzyńcze,
Święty Cyprianie,
Święty Bonifacy,

Święty Wojciechu,
Święty Stanisławie,
Święty Tomaszu Becket,
Święci Janie i Tomaszu z Anglii, módlcie się za nami.
Święty Pawle z Japonii, módl się za nami.
Święci Izaaku i Janie z Ameryki, módlcie się za nami.
Święty Piotrze z Polinezji, módl się za nami.
Święty Karolu z Ugandy,
Święte Perpetuo i Felicyto, módlcie się za nami.
Święta Agnieszko, módl się za nami.
Święta Mario Goretti,
Wszyscy święci Męczennicy, módlcie się za nami.

Biskupi i Doktorzy Kościoła

Święci Leonie i Grzegorz, módlcie się za nami.
Święty Ambroży, módl się za nami.
Święty Hieronimie,
Święty Augustynie,
Święty Atanazy,
Święci Bazyli i Grzegorz z Nazjanzu, módlcie się za nami.
Święty Janie Chryzostomie, módl się za nami.
Święty Marcinie, módl się za nami.
Święty Patryku,
Święci Cyrylu i Metody, módlcie się za nami.
Święty Karolu Boromeuszu, módl się za nami.
Święty Franciszku Salezy,
Święty Piusie Dziesiąty,

Kapłani i Zakonnicy

Święty Antoni, módl się za nami.
Święty Benedykcie,
Święty Bernardzie,
Święci Franciszku i Dominiku, módlcie się za nami.
Święty Tomaszu z Akwinu, módl się za nami.
Święty Ignacy z Loyoli,
Święty Franciszku Ksawery,
Święty Stanisławie Kostko,
Święty Wincenty z Paulo,
Święty Janie Mario Vianney,
Święty Janie Bosko,
Święta Katarzyno Sieneńska,
Święta Tereso z Avili,
Święta Rózo z Limy,

Świeccy

Święty Ludwiku, módl się za nami.
Święty Kazimierzu,
Święta Moniko,
Święta Jadwigo,
Święta Elżbieto Węgierska,
Wszyscy święci i święte Boże, módlcie się za nami.

III. WEZWANIA DO CHRYSYTA

Albo A

Bądź nam miłościw, wybaw nas, Panie.
Od zła wszelkiego,
Od każdego grzechu,
Od zasadzek szatana,
Od gniewu, nienawiści i wszelkiej złej woli,
Od śmierci wiecznej,
Przez Twoje wcielenie,
Przez Twoje narodzenie,
Przez Twój chrzest i post święty,
Przez Twój krzyż i mękę,
Przez Twoją śmierć i złożenie do grobu,
Przez Twoje święte zmartwychwstanie,
Przez Twoje cudowne wniebowstąpienie,
Przez zesłanie Ducha Świętego,
Przez Twoje przyjście w chwale,

Albo B

Chryste, Synu Boga żywego, zmiłuj się nad nami.
Chryste, który na ten świat przyszedłeś,
Chryste, który zostałeś ukrzyżowany,
Chryste, który śmierć za nas przyjąłeś,
Chryste, który zostałeś pogrzebany,
Chryste, który zmartwychwstałeś,
Chryste, który wstąpiłeś do nieba,
Chryste, który zesłałeś Ducha Świętego na Apostołów,
Chryste, który siedzisz po prawicy Ojca,
Chryste, który przyjdiesz sądzić żywych i umarłych,

IV. BŁAGANIA W RÓŻNYCH POTRZEBACH

Albo A

Prosimy Cię, abyś nam odpuścił grzechy, wysłuchaj nas, Panie.
Prosimy Cię, abyś nas doprowadził do prawdziwej pokuty,

Prosimy Cię, abys nas samych utwierdził i zachował w swojej świętej służbie,
Prosimy Cię, abys naszym dobroczyńcom dał wieczną nagrodę,
Prosimy Cię, abys dał i zachował plony ziemi,

Albo B

Prosimy Cię, abys dał nam pragnienie nieba,
Prosimy Cię, abys uchronił nas, braci, krewnych i dobrodziejów od wiekuistego potępienia,
Prosimy Cię, abys dał wszystkim wiernym zmarłym wieczny odpoczynek,
Prosimy Cię, abys zachował świat od chorób, głodu i wojny,
Prosimy Cię, abys dał wszystkim narodom pokój i prawdziwą zgodę,

Zawsze odmawia się C

Prosimy Cię, abys strzegł Kościoła świętego i nim kierował,
Prosimy Cię, abys zachował Ojca Świętego i całe duchowieństwo w prawdziwej pobożności,
Prosimy Cię, abys zjednoczył wszystkich wierzących w Chrystusa,
Prosimy Cię, abys wszystkich ludzi doprowadził do światła Ewangelii,

V. ZAKOŃCZENIE

Albo A

Chryste, usłysz nas. Chryste usłysz nas.
Chryste, wysłuchaj nas. Chryste wysłuchaj nas.

Albo B

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami.
Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami.
Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami.

MODLITWA

Boże, ucieczko nasza i mocy, który jesteś źródłem pobożności, wysłuchaj pokorne modlitwy swojego Kościoła i spraw, abyśmy otrzymali wszystko, o co Cię z ufnością prosimy. Przez Chrystusa Pana naszego. W. Amen.

Albo

Boże, który widzisz, że upadamy wskutek własnej słabości, spraw łaskawie, aby przykłady świętych umocniły naszą miłość ku Tobie. Przez Chrystusa Pana naszego. W. Amen.

LITANIA W OBRZĘDACH ZWIĄZANYCH Z KONSEKRACJAMI
I UROCZYSTYMI BŁOGOSŁAWIENSTWAMI

W każdym obrzędzie można włączyć na właściwym miejscu pewne imiona świętych np. patrona, tytułu kościoła, patrona tych, którzy przyjmują konsekrację, a przy konsekracji biskupa nawet wszystkich Apostołów, można również dodać pewne wezwania dostosowane do okoliczności.

Panie, zmiłuj się nad nami. Panie, zmiłuj się nad nami.
Chryste, zmiłuj się nad nami. Chryste, zmiłuj się nad nami.
Panie, zmiłuj się nad nami. Panie, zmiłuj się nad nami.
Święta Maryjo, Matko Boża, módl się za nami.
Święty Michale,
Święci Aniołowie Boży, módlcie się za nami.
Święty Janie Chrzycielu, módl się za nami.
Święty Józefie,
Święci Piotrze i Pawle, módlcie się za nami.
Święty Andrzeju, módl się za nami.
Święty Janie,
Święta Mario Magdaleno,
Święty Szczepanie,
Święty Ignacy Antiocheński,
Święty Wawrzyńcze,
Święci Wojciechu i Stanisławie, módlcie się za nami.
Święte Perpetuo i Felicyto,
Święta Agnieszko, módl się za nami.
Święty Grzegorz, u,
Święty Augustynie,
Święty Atanazy,
Święty Bazyli,
Święty Marcinie,
Święty Benedykcie,
Święci Franciszku i Dominiku, módlcie się za nami.
Święty Franciszku Ksawery, módl się za nami.
Święty Janie Mario Vianney,
Święta Katarzyno Sieneńska,
Święta Tereso z Avili,
Wszyscy święci i święte Boże, módlcie się za nami.
Bądź nam miłościw, wybaw nas, Panie.
Od zła wszelkiego,
Od każdego grzechu,
Od śmierci wiecznej,
Przez Twoje wcielenie,

Przez Twoje święte zmartwychwstanie,
Przez zesłanie Ducha Świętego,
Prosimy Cię, my grzesznicy, wysłuchaj nas, Panie.
Prosimy Cię, abyś zachował Ojca Świętego i całe duchowieństwo
w prawdziwej pobożności,
Prosimy Cię, abyś dał wszystkim narodom pokój i prawdziwą zgodę.

WEZWANIA OKOLICZNOŚCIOWE

Na Wigilię Paschalną, jeżeli odbywa się chrzest:

Prosimy Cię, abyś tych wybranych odrodził przez łaskę chrztu świętego, wysłuchaj nas, Panie.

Jeżeli nie ma chrztu:

Prosimy Cię, abyś swoją łaską uświęcił tę wodę, przez którą mają się odrodzić Twoje dzieci, wysłuchaj nas, Panie.

Na święcenia:

Prosimy Cię, abyś tych wybranych pobłogosławił, wysłuchaj nas Panie.
Prosimy Cię, abyś tych wybranych pobłogosławił i uświęcił,
Prosimy Cię, abyś tych wybranych pobłogosławił, uświęcił i konsekrował.

Na konsekrację kościoła:

Prosimy Cię, abyś ten kościół konsekrował.

ZAKOŃCZENIE

Prosimy Cię, Jezu, Synu Boga żywego, wysłuchaj nas, Panie.
Chryste, usłysz nas, Chryste, usłysz nas.
Chryste, wysłuchaj nas, Chryste, wysłuchaj nas.

EPISKOPAT POLSKI

47

MILENIJNY AKT ODDANIA

(fragment do ponowienia w dniu 3 maja Roku Świętego)

Wprowadzenie

Przystąpimy teraz do ponowienia Milenijnego Aktu Oddania. W Jubileuszowym Roku Świętym ponowimy go szczególnie uroczyście i żar-

liwie, wzbudzając w sobie intencję, aby tym aktem uprosić u Maryi Matki Kościoła i Królowej Polski, łaskę oddania Jej całego świata i całej Rodziny ludzkiej dla pojednania jej z Bogiem i braćmi.

Milenijny Akt Oddania

„Bogurodzico Dziewico, Matko Kościoła, Królowo Polski i Pani nasza Jasnogórska, dana nam jako pomoc. W obliczu Boga w Trójcy Świętej Jedyne, w głębokim zjednoczeniu z Głową Kościoła Rzymskokatolickiego, Ojcem Świętym Pawłem VI, my Prymas i Biskupi polscy, zebrani u stóp Twego Jasnogórskiego Tronu, otoczeni przedstawicielami Duchowieństwa i Ludu Bożego z diecezji i parafii, w łączności z Polonią światową

oddajemy dziś ufny sercem w Twą wieczystą, macierzyńską niewolę miłości, wszystkie Dzieci Boże i wszystko, co Polskę stanowi, za wolność Kościoła w świecie ku rozszerzeniu się Królestwa Chrystusowego na ziemi. Oddajemy więc Tobie w niewolę miłości za Kościół, całą Polskę, umiłowaną Ojczyznę naszą, cały Naród polski, żyjący w Kraju i poza jego granicami.

Odtąd, Najlepsza Matko nasza i Królowo Polski, uważaj nas, Polaków, za całkowitą własność Twoją, za narzędzie w Twych Dłoniach na rzecz Kościoła świętego, któremu zawdzięczamy światło Wiary, moce Krzyża, jedność duchową i pokój Boży. Czyń z nami, co chcesz! Pragniemy wykonać wszystko, czego zażadasz, byleby tylko Polska po wszystkie wieki zachowała nieskażony skarb Wiary świętej, a Kościół w Ojczyźnie naszej cieszył się należną mu wolnością; bylebyśmy z Tobą i przez Ciebie, Matko Kościoła i Dziewico Wspomożycielko, stawali się prawdziwą pomocą Kościoła Powszechnego, ku budowaniu Ciała Chrystusowego na ziemi! Dla tego celu pragniemy odtąd żyć, przez pracę ku chwale Bożej i dla dobra Ojczyzny doczesnej. Oddani Tobie w niewolę, pragniemy czynić w naszym życiu osobistym, rodzinnym, społecznym i narodowym, nie wolę własną, ale wolę Twoją i Twojego Syna, która jest samą Miłością.

Oddając się Tobie za Kościół, który jest żyjącym i obecnym w świecie współczesnym Chrystusem, wierzymy, że przez Twoje ręce oddajemy się w niewolę samemu Chrystusowi i Jego sprawie na ziemi.

Ufamy, że tym aktem głębokiej wiary i ufności, wyjednamy Kościółowi świętemu wolność, a Ojczyźnie naszej Twą macierzyńską opiekę, na nowe Wiary Tysiąclecie, Panno Chwalebna i Błogosławiona. Przyjm naszą ufność, umocnij ją w sercach naszych i złóż przed Obliczem Boga w Trójcy Świętej Jedyne. Amen“.

KOMISJA MARYJNA EPISKOPATU

MODLITWA O ODDANIE ŚWIATA

na uroczystość Królowej Polski 3 maja i na cały miesiąc maj
Roku Świętego 1974

Maryjo, Królowo Polski! Przychodzimy do Ciebie w Jubileuszowym Roku Świętym, pełni troski o pojednanie z Ojcem Niebieskim wszystkich Dzieci Bożych na globie, w poczuciu odpowiedzialności za Kościół i świat. Błagamy Cię nie tylko o nasze osobiste i ojczyste sprawy, ale o pomoc dla Rodziny ludzkiej, pełnej niepokoju, nękaney wojnami, dręczoney przez nienawiść, pychę i samolubstwo. Stajemy przed Tobą zatrzwożeni o przyszłość pokoleń, które nurtuje pokusa obalenia wszelkich praw, wraz z całym dorobkiem przeszłości. Widzisz, Matko, udrękę Rodziny ludzkiej. Oto w wielu sercach miejsce wiary i miłości Boga zajmuje zwątpienie i niewiara.

Całej Rodzinie ludzkiej chcemy, Matko, w Roku Świętym uprosić łaskę odnowy życia, pojednania z Synem Twoim i Ojcem Niebieskim. Matko Kościoła! Pragniemy, aby został Ci oddany Kościół Chrystusowy i świat. W tym Akcie dokonanym przez wszystkich Biskupów globu ziemskiego w łączności z Ojcem Świętym, widzimy nadzieję i ratunek dla udręczoney ludzkości!

Od wieków byłaś, Maryjo, Nadzieją świata. W Tobie dokonał Bóg zespolenia z Synem, a przez Niego z Ojcem Niebieskim. I teraz, w Roku Świętym, gdy ludzkość ma się z Nim pojednać, w Tobie pokładamy naszą ufność, Matko Świętej Nadziei. Dlatego z niewzruszoną wiarą modlimy się dzisiaj, aby na nowo został Ci powierzony Kościół Powszechny i świat.

Czujemy się żywą cząstką Kościoła Twojego Syna. To jest nasz Kościół, dlatego w poczuciu odpowiedzialności za Jego losy pragniemy, aby na nowo został oddany Twemu macierzyńskiemu Sercu, Matko Kościoła!

Jesteśmy również żywą cząstką Rodziny ludzkiej, dlatego w trosce o Jej losy i zbawienie pragniemy, aby Tobie raz jeszcze została powierzona.

Pragniemy, Matko Kościoła, zwycięstwa Twego Serca i Twojej chwwały, aby Błogosławioną zwały Cię wszystkie narody ziemi! Błagamy Cię, daj tę radość Ojcu Świętemu Pawłowi VI i wszystkim Biskupom, aby Twemu macierzyńskiemu Sercu Matki Kościoła, w Roku Świętym, w Roku Odnowy i Pojednania, mogli powierzyć wszystkie kraje, ludy i narody, cały Kościół i świat.

Królowo Polski! Oddaliśmy się na Jasnej Górze w Roku Milenijnym w Twą macierzyńską niewolę miłości za Kościół Powszechny

i Rodzinę ludzką. W duchu tego Aktu czujemy się odpowiedzialni za Kościół i świat, jako Twoi pomocnicy w ratowaniu ludzkości.

Wielkim głosem przeto wołamy z polskiej ziemi — Matko Pana naszego Jezusa Chrystusa, okaż się szczególnie w Roku Świętym, Matką Kościoła i całej Rodziny człowieczej.

Owładnij sercami wszystkich Dzieci Bożych, Biskupów, Kapłanów i Wiernego Ludu, ażeby ludzkość ustami Namiestnika Chrystusowego i Biskupów świata, a także miłujących Cię Dzieci, oddała się w Twoje macierzyńskie ramiona, aby w nich znalazła ocalenie i zbawienie.

Ty wszystko możesz wyprosić. Tobie Bóg niczego nie odmawia. Prosimy Cię — działaj, nie zwlekaj! Wiemy, że do potęgi Twojego działania potrzebna jest nasza żarliwa modlitwa. Wzywamy Cię przeto: „Przybądź nam Miłościwa Pani ku pomocy“. Wezwij ludzkość w Roku Świętym do oddania się Tobie, aby przez Twoją przyczynę odnalazła drogę ratunku i pojednania z Synem Twoim i Ojcem Niebieskim.

Szczególnie błagamy Cię Matko Kościoła za Ojca Świętego Pawła VI, tak bardzo zatroskanego o losy świata. Ogłaszając Rok Jubileuszowy, całą nadzieję na upragnione owoce tego Roku złożył w Tobie, Matko Kościoła. Polecamy Ci Namiestnika Twojego Syna na ziemi, abyś spełniła Jego pragnienie, aby mógł Twemu Macierzyńskiemu Sercu powierzyć cały Kościół i Rodzinę ludzką.

Matko Chrystusowa, Matko Kościoła, Królowo Polski — módl się za nami. Amen.

Warszawa, 28. III. 1974

141 Konferencja Episkopatu

† Bp Stefan Barela
Przewodniczący Komisji Maryjnej

49

INSTRUKCJA DUSZPASTERSKA

na uroczystość 3 maja 1974, na Jasnej Górze i w parafiach

Na mocy postanowienia Konferencji Episkopatu Polski, dzień 3 maja Roku Świętego 1974 będzie dniem modlitwy na Jasnej Górze i w parafiach w intencji oddania Kościoła Powszechnego i Rodziny ludzkiej macierzyńskiemu Sercu Matki Kościoła, dla uproszenia łąski pojednania ludzkości z Bogiem, wewnętrznej odnowy świata i prawdziwego Chrystusowego pokoju.

PROGRAM UROCZYŚĆCI TRZECIOMAJOWYCH

1. List Pastorski Episkopatu — na 28. IV. 1974

W niedzielę poprzedzającą uroczystość Królowej Polski należy odczytać List Episkopatu, wyjaśniający dotychczasowy przebieg sprawy oddania świata Matce Kościoła, oraz wzywający wszystkich wiernych do modlitwy w tej intencji.

2. 3 maja na Jasnej Górze

a) W dniu 3 maja — jak każdego roku — przybędzie na Jasną Górę Episkopat Polski — tym razem w intencji oddania świata Maryi Matce Kościoła.

b) Do udziału w modlitwie na Jasnej Górze zaproszony jest cały Naród. Będzie to więc dzień ogólnopolskiej pielgrzymki „Roku Świętego“. Ze wszystkich diecezji powinny przybyć specjalne delegacje, zwłaszcza z miast biskupich.

Jak co roku powinna być obecna delegacja z diecezji, w której odbywa się Nawiedzenie, a więc Kieleckiej, a także delegacja z diecezji w Drohiczynie, która przygotowuje się do Nawiedzenia. Pielgrzymkom diecezjalnym przewodniczyć będą Biskupi Ordynariusze. Poszczególne diecezje powinny przywieźć na Jasną Górę, jako dar — „diecezjalne świece Roku Świętego“. Będą się one paliły tam podczas uroczystych nabożeństw. Jasna Góra natomiast przygotowuje świecę dla Ojca Świętego, którą Ksiądz Prymas i Biskupi polscy jadący do Rzymu na Synod zawiozą Ojcu Świętemu.

c) Podczas Sumy ponownie zostanie przez Episkopat i wszystkich pielgrzymów na Jasnej Górze Milenijny Akt Oddania.

d) Następnie odmówiona będzie specjalna modlitwa w intencji oddania świata Matce Kościoła.

3. 3 maja w parafiach

Wszystkie parafie łączą się w modlitwie z Episkopatem i przedstawicielami swoich diecezji, obecnymi na Jasnej Górze. Uroczystość w parafii należy urządzić w porze najdogodniejszej, aby wierni mogli wziąć w niej udział, pomimo dnia pracy. Upřednio trzeba przypomnieć wiernym intencję modlitwy, o której usłyszą w Liście Episkopatu.

a) Przed Mszą świętą

Milenijny Akt Oddania należy umieścić na przygotowanym miejscu w pobliżu głównego ołtarza, obok obrazu Matki Bożej i „parafialnej świecy Roku Świętego“. Jeżeli Akt Milenijny można przenościć, dobrze byłoby urządzić procesję, rozpoczynającą uroczystość. W procesji niesiony byłby obraz Matki Bożej Jasnogórskiej, Milenijny Akt Oddania oraz „parafialna świeca Roku Świętego“.

b) Mszę świętą o Maryi Królowej Polski należy odprawić w intencji oddania świata Matce Kościoła.

— W homilii należy nawiązać do myśli zawartych w Liście Episkopatu z 28. IV., omawiając sprawę oddania świata Matce Najśw.

— Przed Ofiarowaniem ponowienie Milenijnego Aktu Oddania. Należy odczytać fragment od słów: „Bogurodzico Dziewico“ — do końca (tekst w załączeniu).

Tekst powinien być czytany z Milenijnego Aktu Oddania przywiezionego z Jasnej Góry.

— Przed błogosławieństwem należy odmówić specjalną modlitwę w intencji oddania świata Matce Kościoła (tekst modlitwy w załączeniu).

4. Dobrze byłoby modlitwę tę odmawiać przynajmniej podczas niektórych nabożeństw majowych — w soboty, niedziele i święta Maryjne.

Warszawa, 28. III. 1974

141 Konferencja Episkopatu Polski

† Stefan Kard. Wyszyński
Prymas Polski

† Stefan Barela
Przewodniczący Komisji
Maryjnej

50

WEZWANIE DO MODLITWY
ZA RODAKÓW ŻYJĄCYCH NA OBCYZŹNIE
NA DZIEŃ 3 MAJA 1974

Każdego Roku w Uroczystość Królowej Polski — dnia 3 maja — polecamy Ojcu Niebieskiemu naszych Rodaków, żyjących i pracujących poza granicami Polski. Są to liczne miliony tych, co od dawna szukali pracy i chleba za morzami: i tacy którzy opuścili kraj w okresie międzywojennym, albo też nie mogli powrócić do Ojczyzny po ostatniej wojnie światowej. Wiele Rodzin polskich urządziło się w nowej rzeczywistości, zdobyło pracę, utrzymanie, pozyskało szacunek i pozycję społeczną.

Nasi Rodacy, gdziekolwiek ich zaprowadziły zmienne losy życia, zachowali jedność mowy i tradycji ojczyźnianej, a zwłaszcza wspólnotę w wierze Chrystusowej i w przywiązaniu do Matki Boskiej Jasnogórskiej. Wiele z tych naszych Sióstr i Braci wyniosło na wyprawę w świat, jako jedyną wartość obrazek lub medalik Matki Bożej Częstochowskiej. Ale niemal wszyscy, nawet ci, którym powodzi się

dobrze w świecie, żyją tęsknotą do Polski i radziby jeszcze ją zobaczyć.

W dniu Królowej Polski, modlić się będziemy w naszych świątyniach, aby ta jedność w mowie ojczystej i w wierze została zachowana; aby nasi Rodacy korzystali z prawa wolności, sprawiedliwości i miłości, szacunku i czci, jaka się należy z prawa Bożego wszystkim ludziom na okręgu ziemskim.

Wszystkich też Rodaków, zwłaszcza samotnych i cierpiących polecać będziemy najlepszej Matce i Królowej Polski, aby dla nich była Wspomożycielką i Radością, by ich prowadziła do Chrystusa Zbawcy i Brata naszego.

Warszawa, 28. III. 1974.

(podpisano)

Imieniem Konferencji Episkopatu
Polski

† *Stefan Kard. Wyszyński*
Prymas Polski

Opiekun Duszpasterstwa
Emigracji Polskiej w świecie

Zarządzenie: Wezwanie to należy odczytać w czasie nabożeństw majowych w dniach 1—3 maja br.

Ks. Stanisław Olechowski
Wikariusz Generalny

51

KOMUNIKAT NA NIEDZIELĘ POWOŁAŃ

(IV Wielkanocy — 5 maja 1974)

W niedzielę dnia 2 grudnia 1973 roku w kościołach diecezjalnych rozpoczął się Rok Święty. Dzwony świątyń, które odezwały się w naszym kraju w pierwszy dzień roku, były przypomnieniem Wielkiego Pojednania między niebem a ziemią, którego Pośrednikiem jest Jezus Chrystus.

W dzisiejszą Niedzielę Powołań trzeba przypomnieć, że w jubileuszowym Pojednaniu posługa kapłańska jest niezastąpiona.

Na trudnej drodze pojednania z Bogiem nie jesteśmy osamotnieni. Chciejmy tylko przyjąć poselstwo Pojednania. Ojciec Niebieski pierwszy nas umiłował i chce, aby wszyscy ludzie byli zbawieni i doszli do poznania Prawdy (1 Tym 2, 4). Wystarczy przyjąć pośredników Pojednania, których Bóg do nas wysyła.

Na ich czele stoi Jedyne Pośrednik między Bogiem a ludźmi — Jezus Chrystus, który wydał samego siebie na okup za wszystkich (1 Tym 2, 4—6). Obok Niego — Błogosławiona Dziewica — Jego Matka, Pośredniczka, której moc pośrednicząca zależy od Syna (KK 60, 62).

Z woli Chrystusa w Jego mesjańskim dziele jednania ludzi z Bogiem uczestniczą ci wszyscy, do których On powiedział: „Jak mnie posłał Ojciec, tak i ja was posyłam“ (J 20, 21). To są Apostołowie, oraz ich następcy — Biskupi i rzesze kapłanów, współpracowników misji Biskupa, oraz wszyscy powołani do życia zakonnego i apostołskiego w świecie.

W Niedzielę Powołań Roku Świętego chcemy przypomnieć nieodzowną posługę kapłanów-pośredników Pojednania. Pragniemy Was zachęcić, abyście z tego zbawczego pośrednictwa gorliwie korzystali. Chcemy Was także prosić, abyście swoim kapłanom w tym trudnym zadaniu pomagali. I abyście Wy — szlachetni rodzice i wychowawcy — z radością powiedzieli Bogu „TAK“, gdy do którego z Waszych synów lub wychowanków powie On: Pójdź za mną, bo ja potrzebuję jeszcze jednego więcej pośrednika pojednania ludzi ze mną. Praca kapłańska służy temu celowi: głoszenia Ewangelii, służba liturgiczna, sakramentów świętych, zwłaszcza chrztu i sakramentu pokuty. Chrztus włącza nas w Rodzinę Dzieci Bożych. Jednoczy ludzi różnych krajów, ras, narodowości, kontynentów. Daje wszystkim prawo mówić do Boga: OJCZE, a do każdego człowieka: BRACIE. Ręka kapłańska kreśli nad nami znak krzyża w sakramencie pokuty, ilekroć przez żal wracamy do Boga. Czyż nie dostrzegamy tego, że każdy kapłan, który trwa w konfesjonale, aby burzyć mury niezgody, nienawiści, zazdrości, pychy, egoizmu — jest cichym pracownikiem duchowego odrodzenia człowieka i utrwalenia prawdziwego pokoju we współżyciu ludzi.

Zarówno w życiu osobistym, rodzinnym i społecznym jest wiele niosących rozdarcie i rozbicie sytuacji, których — jak mówi Ojciec święty — nie rozwiąże psychoanalityk, lecz kapłan, który w sakramencie pokuty niesie Boże światło i Boże siły — przez Chrystusa, który wyzwala i ukazuje drogi pokoju (audiencja w dniu 7. XI. 1973).

Zwróciliśmy uwagę na jedno zadanie kapłańskiej służby, tak bardzo związane z Rokiem Świętym. Pragniemy na tym przykładzie unaocnić wartość posługi kapłańskiej. Dlatego, gdy Wy młodzi postawicie sobie pytanie: „Czy warto być kapłanem“, odpowiedzcie: TAK. Bo to jest dzieło Boże. To Chrystus okazuje ludziom swoje ogromne zaufanie, gdy w dłonie człowieka składa Bożą moc. To Chrystus mówi o konieczności kapłaństwa. To On powołuje, choć zna ułomność tych, których wezwał.

By rodziły się powołania kapłańskie, zakonne i apostołskie — jest potrzebna żywa wiara, miłość ludzi, wielkoduszość, ofiarność, gotowość do służby i wspaniałomyślność. Ta sama, którą Chrystus wyraził słowami: „Ja życie moje oddaję...” (J 10—17).

Droga Młodzieży — dzięki Bogu — nie brakuje ci i dziś ducha ofiary i gotowości. Młodzi dziś są tacy sami jak ci, którzy szli oddawać życie za Ojczyznę, mając osiemnaście czy szesnaście lat. Nie zabraknie też Wam zapału, by iść za głosem Chrystusa, by w duchu wiary umacniać Miłość Bożą, by ratować Waszych rówieśników, by podawać im dłoń braterską, by oświeślać mroki i mgławice życia.

Z troską pragniemy przypomnieć prośbę Chrystusa: Proście Ojca, aby posłał żniwiarzy na swoje żniwo... Trzeba więc wołać o nowe powołania modlitwą i osobistym udziałem w sprawach Królestwa Bożego.

Niech Wasza troskliwa opieka, Rodzice, Wychowawcy, Młodzieży, nad każdym kościołem i ołtarzem, nad krzyżem przydrożnym, nad zapomnianą kaplicą, nad salą katechetyczną, nad człowiekiem cierpiącym, samotnym, sierocym dzieckiem, będzie znakiem włączenia się w posłannictwo kapłańskie.

Niech Chrystus — Wieczny Kapłan, który tak serdecznie troszczył się o powołania kapłańskie, i dziś znajdzie Rodziców i młodych, gotowych poświęcić się służbie Bożej. Niech Jego błogosławieństwo spocznie na Was wszystkich.

A Matka Najświętsza niech wzbudzi w nas wszystkich troskę o ofiarną miłość ku ołtarzom i świątyniom, aby były obsługiwane przez młode serca, gotowe do oddania się dziełu miłości Boga i ludzi.

Warszawa, w marcu 1974 r.

141 Konferencja Episkopatu Polski

† Stefan Kard. Wyszyński

Zarządzenie: Komunikat ten należy odczytać w niedzielę modlitw o powołania, dnia 5 maja 1974 r.

† W. Skomorucha bp
Wikariusz Generalny

III INSTRUKCJA O POSŁUGIWANIU SIĘ PRZEZ DUCHOWNYCH POJAZDAMI MECHANICZNYMI

Postęp techniczny jest jednym z podstawowych znaków czasu w świecie współczesnym. „Zmienia on oblicze ziemi“, a także „ustalone od wieków pojęcia i warunki życia społecznego“ (GS 5—6).

Jest on wypełnieniem Bożego wezwania „Czyńcie sobie ziemię podaną“ (Rdz 1, 28).

Do zasadniczych elementów postępu technicznego należy motoryzacja. Jak cały postęp tak i motoryzacja może i powinna być włączona w służbę człowieka, może mu pomagać i kierować ku posłudze Bogu i ludziom (GS 37).

Wymienić tu można i trzeba — zajęcia duszpasterskie, rozległość terytorialną, nadmiar pracy katechetycznej, wielość miejsc kultu czy stan zdrowia duszpasterza. To wszystko może zalecać wprzęgnięcie pojazdów mechanicznych do duszpasterstwa. Poza tym duchowny za kierownicą może również uczyć kultury jazdy i być wzorem trzeźwości.

Należy przy tym pamiętać o napomnieniu Apostoła Narodów: „... nie upodobniajcie się do ducha tego świata“ (Rz 12, 2), „do tego ducha próżności i złości, który aktywność ludzką skierowaną ku Bogu i człowiekowi przemienia w narzędzie grzechu“ (GS 37).

Przypominając powyższe wytyczne i wskazania Soboru Watykańskiego II — Plenarna Konferencja Episkopatu odwołuje dotychczasowe przepisy (Instrukcja Episkopatu z dnia 29. XI. 1959 i z dnia 13. II. 1969 roku) i ustala w sprawie posługiwania się przez duchownych pojazdami mechanicznymi następujące normy, obowiązujące duchowieństwo diecezjalne i zakonne.

1. Władza Diecezjalna zezwala na nabywanie pojazdów mechanicznych (skutery, motocykle, skromne samochody) duchownym, dla których są one narzędziem pracy duszpasterskiej i pomocą w rozwiązywaniu trudności komunikacyjnych.

2. Duchownych, prowadzących pojazdy mechaniczne, wiąże w sumieniu przestrzeganie obowiązujących przepisów drogowych, a nadto obowiązują ich bardziej niż innych użytkowników jezdni wielka troska o bezpieczeństwo przechodniów, szacunek dla nich, kultura jazdy i przestrzeganie bezpiecznej szybkości.

3. Ze względu na stosowność kapłańską zabrania się przewożenia osób, gdyby to narażało dobro duchowe czy moralne zarówno duchownego jak i wiernych, powodując zgorzenie czy tylko pozory zła.

4. Władza Diecezjalna, czuwając nad przestrzeganiem ustalonych norm, w razie ich przekroczenia może zakazać używania pojazdu.

Warszawa, 24 stycznia 1974 r.

140 Konferencja Episkopatu Polski

† *Stefan Kard. Wyszyński*
Przewodniczący Konferencji
Episkopatu

† *Jerzy Modzelewski*
Przewodniczący Komisji
d/s Duchowieństwa

KOMISJA EPISKOPATU

DLA SPRAW KONSERWACJI ZABYTEKÓW I SZTUKI

53

PRZEDŁOŻENIA DLA KSIĘŻY PROBOSZCZÓW I REKTORÓW KOŚCIOŁÓW

Mnożące się ostatnio przypadki niszczenia i kradzieży zabytków sztuki kościelnej zmuszają Konferencję Episkopatu do zwrócenia uwagi Księżom Proboszczom i Rektorom Kościołów na kilka spraw związanych z tym zagadnieniem.

Zgodnie z Instrukcją Episkopatu z dnia 16 kwietnia 1966 roku wszelkie inwestycje konserwatorskie czy adaptacyjne w świątyniach muszą być zatwierdzone przez Kurię Biskupią tj. przez Konserwatora Diecezjalnego i Diecezjalną Komisję Artystyczną.

Szczególną opieką należy otoczyć zabytki sztuki ruchome, jako najbardziej narażone na zniszczenie lub kradzież. W związku z tym należy przestrzegać postanowień Instrukcji Episkopatu, która zawiera następujące upomnienie: „Rządcom kościołów przypominamy, że nie są oni właścicielami, lecz tylko stróżami i opiekunami sztuki sakralnej, znajdującej się w obiektach powierzonych ich pieczy. Dlatego w żadnym wypadku nie wolno im najmniejszych nawet dzieł sztuki (jak np. zniszczone obrazy, figury, tzw. świątki, lichtarze, zegary, stare księgi) przenosić do innych kościołów, zabierać ze sobą na inną placówkę, sprzedawać lub darować“. Nie można też narażać zabytków na zniszczenie wskutek braku opieki lub przez poddanie ich niefachowym zabiegom ze strony osób nie posiadających uprawnień konserwatorskich.

Celem zabezpieczenia zabytków przed kradzieżą należy:

1. Nie zostawiać otwartych kościołów bez opieki, a ile możliwości założyć kraty przy wejściu z kruchty do wnętrza kościoła.
2. Udostępnić zwiedzanie kościoła tylko w obecności któregoś z kapłanów miejscowych lub zaufanego przewodnika.
3. Prosić kierowników czy pilotów wycieczek o wpisywanie się do książki zwiedzających, z podaniem numeru dowodu osobistego.
4. Bardzo ostrożnie udzielać pozwolenia na fotografowanie zabytków ruchomych czy wnętrza kościoła.
5. Zaprowadzić ewidencję całego wyposażenia zabytkowego kościoła, sporządzając karty inwentaryzacyjne obiektów sztuki ruchomych z fotografiami i dokładnym opisem.
6. Zabytki niewielkich rozmiarów silnie przymocować lub umieścić w miejscach niełatwo dostępnych, względnie przenieść do skarbcza

czy innego pomieszczenia, gdzie gromadzi się dzieła sztuki wycofane z kultu, będące zaczątkiem muzeum parafialnego. W tym wypadku należy zapewnić warunki bezpieczeństwa i odpowiednie warunki klimatyczne.

7. W przypadku kradzieży natychmiast zawiadomić Kurię Biskupią, Konserwatora Wojewódzkiego i Milicję Obywatelską.

† Jan Oblak
Przewodniczący Komisji

Z ORDYNARIATU

54

LIST BISKUPA SIEDLECKIEGO DO SAMOTNYCH I CHORYCH DIECEZJAN

Drodzy samotni i cierpiący Diecezjanie,

Ufam, że tegoroczny Wielki Post przeżyliście w duchu odnowy i pojednania zgodnie z życzeniem Ojca Św., o czym słyszeliście już wiele razy. Myślę, że zadanie to z radością wykonaliście przez dobrą spowiedź, przygotowanie z pomocą Waszych Duszpasterzy. Oni osobiście, albo na piśmie przekazali nie tylko Wam różne sposoby włączenia się w Uroczystości Jubileuszowe, ale także umożliwili Wam przyjęcie sakramentów św. i uzyskanie odpustu zupełnego Roku Świętego.

Z tego bardzo się cieszę, bo dzięki temu zostaliście współpracownikami Boga w realizacji Jego Zbawczego planu. Modlitwą i cierpieniem ofiarowanym Bogu przez ręce Maryi Matki Bolesnej powiększacie ilość duchowego „dobra dla Jego Ciała, którym jest Kościół“ (Kol 1, 24). Zjednoczeni z Chrystusem przez Eucharystię możecie powtarzać za św. Pawłem: „teraz już nie ja żyję, ale żyje we mnie Chrystus“ (Gal 2, 22). Jeśli żyje w Was rzeczywiście Chrystus to Wasze smutki i radości są Jego smutkami i radościami. Z Chrystusem jest Wam lżej cierpieć, i wtedy przyczyniacie się do zbawienia innych ludzi.

Drodzy moi Cierpiący Przyjaciele. Wkrótce już razem z Wami będę przeżywał radosne Święta Zmartwychwstania Pańskiego. Przypominają nam triumf naszego Zbawienia nad śmiercią, szatanem i grzechem. Wtedy wspólnie z głębi serc wołać będziemy: Alleluja! Radujmy się wszyscy, bo Chrystus, Któremu ufamy i w Którego wierzymy prawdziwie wyszedł z grobu. Słowo „Alleluja“ jest znakiem radości, którym chrześcijanie kiedyś i dziś chwala Boga i wyrażają swoją radość, że Pan prawdziwie żyje.

Chrystus Zmartwychwstały prawdziwie żyje — uwielbiony w jedności z Ojcem i Duchem Świętym, w Kościele zaś działa przez słowo i sakrament.

Z całego serca życzę wszystkim Wam, Braciom i Siostram Cierpiącym w całej diecezji, abyście z głębi serca radośnie powtarzali: Alleluja, mój Pan i Bóg żyje, kocha mnie, dlatego Jemu się oddaję. Zapewniając Was o gorącej ojcowskiej modlitwie z serca Wam błogosławie.

Siedlce, Wielkanoc 1974 r.

† Jan Mazur bp
Biskup Siedlecki czyli Podlaski

55

BISKUP SIEDLECKI CZYLI PODLASKI

ZARZĄDZENIE PUBLICZNYCH MODŁÓW O BŁOGOSŁAWIEŃSTWO BOŻE DLA PRAC POLNYCH, ZASIEWÓW I ZBIORÓW

Drodzy Bracia w Kapłaństwie,
Umiłowani w Panu Diecezjanie!

Tegoroczne warunki atmosferyczne układają się — jak widzimy — bardzo niekorzystnie dla przyszłych zbiorów, dlatego zarządzam publiczne modły o błogosławieństwo Boże dla prac polnych, zasiewów i zbiorów. W najbliższą i następną niedzielę należy po sumie odśpiewać Suplikacje „Święty Boże“ — coram Sanctissimo, a po innych Mszach świętych odmówić „Pod Twoją obronę“.

Siedlce, dn. 18. IV. 1974 r.

† Jan Mazur bp
Biskup Siedlecki czyli Podlaski

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

SPRAWY DUSZPASTERSKIE

56

Ks. Stanisław Kisiel

O ANTROPOLOGICZNĄ I KERYGMATYCZNĄ TEMATYKĘ REKOLEKCJI MŁODZIEŻOWYCH

We współczesnej katechetyce i homiletyce akcentuje się ważność zagadnień wnoszonych przez samego człowieka. Kierunek katechezy

egzystencjalnej i nowoczesne homilie mają ten przedmiot szczególnie na uwadze. Idąc po tej linii należałoby także w rekolekcjach uwzględnić aktualną problematykę nurtującą młodzież by odpowiadając na nią doprowadzić młodych do wartościowych rozwiązań i postaw chrześcijańskich. Celowi temu będzie służyła konfrontacja treści wnoszonej przez młodzież z nauką i czynami Chrystusa Pana. Konfrontacja ta będzie miała na celu wzbudzenie lub pogłębienie wiary w młodym słuchaczu, co jest kerygmaticznym postulatem przepowiadania¹. Ponieważ sama „wiara bez uczynków martwą jest“ (Jak 2, 17), będzie tu także chodziło o konsekwencje etyczno-moralne wiary.

Na tle powyższych postulatów postaram się rozpracować tematykę rekolekcji młodzieżowych.

§ 1. *Tematyka nauk wysunięta przez księży rekolekcjonistów*

W połowie grudnia 1969 r. rozesłałem do wszystkich Kurii Biskupich i Zakonnych w Polsce po dwa egzemplarze ankiet z prośbą o dosłanie ich do księży rekolekcjonistów młodzieżowych. Z rozesłanych w ten sposób ankiet wróciło czterdzieści osiem kompletów odpowiedzi w tym od siedemnastu rekolekcjonistów zakonnych i od trzydziestu jeden diecezjalnych. Wśród pytań znajdowały się dwa dotyczące tematyki nauk rekolekcyjnych. Tematykę wysuniętą przez księży respondentów zgrupujemy w trzech działach:

A) tematy światopoglądowe dotyczące prawd wiary pod hasłem „Bóg“;

B) tematy omawiające zainferesowania i życie moralne człowieka pod hasłem „człowiek“;

C) i tematy omawiające możliwość spotkania człowieka z Bogiem.

Przy każdym temacie zostanie podana ilość osób, która go zaproponowała. Tematy wysunięte przez pojedynczych księży będą podane bez ilości osób.

A) Tematy nauk pod hasłem „Bóg“:

Zgrupujemy je w kilka działów:

a) Teodycea — 8 osób (16,7%).

1. Istnienie Boga — 7 osób,

2. Kim jest Bóg, kim nie jest? — 1 osoba.

b) Chrystologia — 8 osób (16,7%).

3. Chrystus historyczny, mistyczny i eschatologiczny.

c) Teologia fundamentalna — 4 osoby (8,3%).

4. Apologetyka — 2 osoby.

¹ Por.: A. Retif: *Qu'est-ce que le Kerygma?* Nouvelle Revue Theologique 1949 nr 81 s. 921—922; J. A. Jungmann: *Glaubensverkündigung im Lichte der Frohbotschaft*. Innsbruck 1965 s. 56—60; V. Schurr: *Kerygma und Dogm*. Concilium 1965 nr 1 s. 243.

- 5. Tematy światopoglądowe — 2 osoby.
- d) Eschatologia — 3 osoby (6,2%).
- 6. Życie pozagrobowe — 2 osoby.
- 7. Rzeczy ostateczne — 1 osoba.

B) Tematy nauk rekolekcyjnych pod hasłem „Człowiek“:

Zgrupujemy je również w poszczególne działy według rangi ilości propozycji. Należy zauważyć, że ilość propozycji przewyższa ilość ankietowanych ponieważ jeden respondent zgłaszał kilka lub kilkanaście tematów.

a) Tematyka etyczna — 58 punktów:

- 8. Etyka chrześcijańska — 21 osób.
- 9. Miłość — 10 osób.
- 10. Czystość: ideał, skutki i tragedie niezachowania — 6 osób.
- 11. Miłość bliźniego — 6 osób.
- 12. Problemy seksualne — 4 osoby.
- 13. Grzech i uzasadnienie jego złości socjologiczno-medyczno-psychologiczne — 2 osoby.
- 14. Postawa konsumpcyjna w życiu — 2 osoby.
- 15. Trzeźwość — 2 osoby.
- 16. Zadania kształcenia charakteru — 2 osoby.
- 17. Cnoty kardynalne (nazywać zaletami) — 1 osoba.
- 18. Męstwo.
- 19. Obowiązek i przyjemność.
- 20. Odpowiedzialność za drugiego człowieka.
- 21. Konieczność ofiary i wyrzeczenia w życiu.
- 22. Palenie papierosów.
- 23. Przykazania jako kodeks drogowy.
- 24. Rachunek sumienia.
- 25. Rozmiary grzechu i zła: teologiczne, chrystologiczne, społeczne i eschatologiczne.

b) Tematyka religijna — 36 punktów:

- 26. Odpowiedzialność za losy Kościoła — 15 osób.
- 27. Wiara — 4 osoby.
- 28. Miłość misyjna i ekumeniczna — 2 osoby.
- 29. Kryzys religijny młodzieży — 1 osoba.
- 30. Religijność wielkich ludzi.
- 31. Świętość nastolatka.
- 32. Tematy z historii Kościoła.
- 33. Trudności w wierze i sposoby ich rozwiązywania.
- 34. Wartość wiary.
- 35. Wartości życiowe religii.
- 36. Wiara i jej wyznawanie.

37. Wiara, jej konieczność i potrzeba w życiu.
 38. Wiara na co dzień.
 39. Współczesne zagadnienia kościelne.
 40. Wzorzec wiary dziś.
 41. Zaangażowanie kościelne i społeczne.
 42. Zadania laikatu.
 43. Życie z Bogiem w radości i szczęściu.
- c) Tematyka światopoglądowa — 21 punktów:
44. Cel i sens istnienia świata i człowieka. Sens życia chrześcijańskiego i niechrześcijańskiego. Jaki sens ma życie, praca, nauka, radości, cierpienie? — 6 osób.
 45. Wiara i wiedza — 5 osób.
 46. Katolik nowoczesny w świecie i jego poglądy — 4 osoby.
 47. Chrześcijaństwo jest humanizmem — 1 osoba.
 48. Dialog z niewierzącymi.
 49. Godność chrześcijanina.
 50. Nauka a wiara.
 51. Optymizm i radość chrześcijańska.
 52. Postawa dialogu z otoczeniem.
- d) Tematyka pedagogiczna — 14 punktów:
53. Idealizm i autentyzm młodzieży: przeciwstawianie się obłudzie, woła walki o lepszy świat, o realizację ideałów — 2 osoby.
 54. Konieczność przemiany wewnętrznej — 2 osoby.
 55. Przygotowanie do zadań małżeńskich i rodzicielskich — 2 osoby.
 56. Aktualne sprawy poruszane przez środki masowego przekazu — 1 osoba.
 57. Autorytet.
 58. Ideał i życie-model.
 59. Ideały chrześcijańskie.
 60. Postęp i nowoczesność.
 61. Potrzeba rekolekcji.
 62. Wartość i umiejętność zabawy.
 63. Wykorzystanie czasu.
- e) Tematyka socjologiczna — 11 punktów:
64. Stosunek do starszych — 6 osób.
 65. Konflikt pokoleń — 1 osoba.
 66. Moda i jej niebezpieczeństwa.
 67. Planowanie rodziny (do młodzieży starszej).
 68. Praca.
 69. Rola ojca i matki w przyszłości.
- f) Tematyka psychologiczna — 9 punktów:

- 70. Stosunek chłopca do dziewczyny i dziewczyny do chłopca — 2 osoby.
- 71. Zachowanie młodzieży i kultura „bycia“ — 2 osoby.
- 72. Młodość — 1 osoba.
- 73. Osobowość męska i kobieca — cechy, możliwość rozwoju.
- 74. Radość i jej potrzeba w życiu duchowym.
- 75. Refleksja i synteza.
- g) Tematyka antropologiczna — 8 punktów:
 - 76. Dusza nieśmiertelna — 4 osoby.
 - 77. Człowiek i jego potrzeby — 1 osoba.
 - 78. Człowiek — kim jest i kim nie jest.
 - 79. Dar życia, jego cena i wykorzystanie.
 - 80. Powołanie do spełnienia zadań zamierzonych przez Stwórcę.
- h) Tematyka kulturologiczna — 3 punkty:
 - 81. Hierarchia wartości — 1 osoba.
 - 82. Humanizm bez cynizmu.
 - 83. Ustawienie krytyczne do kultury współczesnej.

Z powyższego zestawienia widzimy, że największy nacisk księży rekolekcyjniści kładą na tematykę etyczną i religijną. Dużą wagę, chociaż mniejszą w porównaniu z tematyką poprzednią, przywiązują do tematów światopoglądowych, pedagogicznych, socjologicznych, psychologicznych i antropologicznych, tematyka zaś kulturologiczna stanowi margines ich uwagi. Stanowisko to jest konsekwentne do zajmowanej postawy w ujmowaniu zadań rekolekcji młodzieżowych, gdzie księży rekolekcyjniści największy nacisk położyli na życie moralne i zaangażowanie religijne rekolektantów.

- C) Tematy nauk pod hasłem „Spotkanie człowieka z Bogiem“:
 - Uszeregujemy je również w grupy tematyczne:
 - a) Tematyka liturgiczna — 36 punktów:
 - 84. Modlitwa i Msza św. — 18 osób.
 - 85. Życie sakramentalne młodzieży — 15 osób.
 - 86. Kult Matki Bożej — 2 osoby.
 - 87. Najświętszy Sakrament — 1 osoba.
 - b) Tematyka moralna — 12 punktów:
 - 88. Grzech i Sakrament Pokuty — 9 osób.
 - 89. Powołanie życiowe — 2 osoby.
 - 90. Aksjologia relacji Chrystus-człowiek — 1 osoba.
 - c) Tematyka biblijna — 4 punkty:
 - 91. Pismo św. i jego lektura — 4 osoby.
 - d) Tematyka pastoralna — 4 punkty:
 - 92. Integralne i pełne chrześcijaństwo — 1 osoba.
 - 93. Spotkanie z Bogiem w modlitwie, liturgii, sakramentach świętych, w drugim człowieku, w świecie i w osobie.

94. Świętość jako godność i kultura człowieka i jako boski pierwiastek człowieka.

95. Wartość ucześnieństwa na religię.

e) Tematyka teologiczna — 1 punkt:

96. Łaska Boża i współpraca z nią — 1 osoba.

Z powyższego zestawienia widzimy, że w spotkaniu człowieka z Bogiem największy nacisk kładą księża rekolekcyjniści na tematykę liturgiczno-modlitewną.

Podsumowując tematykę nauk zaproponowanych przez rekolekcyjonistów młodzieżowych stwierdzamy w niej tendencję antropologiczno-kerygmatyczne. Osąd co do aktualności i nowocześnieści zaproponowanych wyżej tematów nauk rekolekcyjnych pozostawiam do uznania Czytelników.

§ 2. *Tematyka rekolekcyjna na tle potrzeb psycho-duchowych młodzieży*

Antropologiczna tematyka nauk rekolekcyjnych dla młodzieży może być w pełni odkryta nie tyle przez badanie duszpasterzy młodzieżowych na ten temat, lecz przez badania naukowe samej młodzieży. Celowi temu służą badania potrzeb psychoduchowych młodzieży i zaspokojenie ich przez odpowiednio dobrane nauki.

Termin polski „potrzeba“ w sensie psychologicznym jest określany jako brak czegoś wprowadzający organizm w niepożądany stan i stanowiący zwykle motyw do działania w kierunku odpowiedniej zmiany tego stanu czyli zaspokojenia.² Wielu autorów wylicza wiele teorii potrzeb, np. teorie głębinowe Freuda, Adlera, Szondiego³, teorie instynktowe Mc Dougala⁴, teorie Allporta, Murraya, Masłowa, Tolmana, Madsena, Goldsteina, Thomasa, Hilgarda i innych⁵. Są też

² J. Ekel, J. Jaroszyński, J. Ostaszewska: Mały słownik psychologiczny. Warszawa 1965 s. 105.

³ A. Adler: Praxis und Theorie der Individualpsychologie. München 1920; J. Kuchta: Psychologia głębi. Lwów 1939; S. Freud: Abriss der Psychoanalyse. Frankfurt a. M. 1965; L. Szondi (u. a.): Beiträge zur Psychotherapie zu Ichstörungen und Ichentwicklung und zum sozialen Verhalten. Bern 1966.

⁴ W. Mc Dougall: Aufbaukräfte der Seele. Leipzig 1937; tenże: Outline of Abnormal Psychology. London 1960.

⁵ W. I. Thomas: The Unadjusted Girl. Boston 1924; E. Ch. Tolman: Purposive Behavior in Animals and Man. New York 1932; G. Allport: Personality. New York 1938; H. Murray: Exploration in Psychology. B. m. 1938; K. Goldstein: The Organism. New York 1954; A. H. Maslow: Motivation and Personality. New York 1954; K. B. Madsen: Theories of Motivation. Copenhagen 1961 s. 310—313. E. Hilgard: Wprowadzenie do psychologii. Tł. z ang. Warszawa 1968 s. 193.

polskie nazwiska: K. Obuchowski⁶, Cz. Czapów⁷, S. Kunowski⁸, N. Han-Ilgiewicz⁹, S. Garczyński¹⁰. Teoriami tymi zajmuje się psychologia, tutaj zaś nie ma ani czasu ani miejsca na ich omówienie.

Żadna z tych teorii nie da się zastosować w praktyce ustalenia potrzeb młodzieży, młodzież bowiem wykazuje zmieszane potrzeby in fieri wynikające z jej psychicznego rozwoju i w związku z nimi potrzeby duchowe ściśle związane w organiczną całość z poprzednimi. Z tej racji nazwałem je potrzebami psycho-duchowymi. Związane są one z duchowymi funkcjami człowieka: intelektualnymi, wolitywnymi i emocjonalnymi stanowiącymi w człowieku jedną, nierozdzielną i harmonijną całość osoby. W poszczególnych potrzebach raz na czoło będą się wysuwały jedno, raz drugie funkcje człowieka.

Po przeprowadzeniu badań ankietowych młodzieży katechizowanej w wieku od 15 do 20 lat (łącznie przebadano tysiąc osób z czterech miast: Warszawy, Krakowa, Katowic i Poznania)¹¹, przejawy potrzeb psycho-duchowych sprowadzono do czterech grup:

- 1) potrzeby samodzielności życiowej i duchowej,
- 2) potrzeby własnej godności i wartości,
- 3) potrzeby oparcia duchowego,
- 4) i potrzeby sensu życia.

Ad 1) Potrzeba samodzielności życiowej i duchowej dała znać o sobie w potrzebie samodzielnego zdobywania nowych informacji i doświadczeń, w samodzielności wartościowania i postępowania.

Ad 2) Potrzeba własnej godności i wartości przejawiała się w dążeniach samowychowawczych młodzieży, w jej dążności do twórczości i aktywności i w obronie własnej godności przed niepożądanymi wpływami środowiska.

Ad 3) Potrzeba oparcia duchowego ujawniała się w szukaniu oparcia w grupie rówieśniczej, w potrzebie miłości ze strony rodziców i osób płci odmiennej i w potrzebie porady życiowej ze strony życzliwych jednostek.

Ad 4) Przejawem potrzeby sensu życia okazały się dociekania światopoglądowo-etyczne młodzieży, stany psychiczne wynikłe na tym tle

⁶ K. Obuchowski: Psychologia dążeń ludzkich. Warszawa 1967 s. 110—156.

⁷ Cz. Czapów: Młodzież a przestępstwo. Zarys resocjalizacji metodą indywidualnych przypadków. Cz. I. Warszawa 1962 s. 92—96.

⁸ S. Kunowski: Proces wychowawczy i jego struktury. Lublin 1946.

⁹ N. Han-Ilgiewicz: Potrzeby psychiczne dziecka. Warszawa 1959.

¹⁰ S. Garczyński: Potrzeby psychiczne. Niedosyt, zaspokojenie. Warszawa 1972.

¹¹ Zob. Ks. St. Kisiel: Duszpasterstwo rekolekcyjne a potrzeby duchowe młodzieży szkół średnich w świetle pedagogiki pastoralnej. Lublin 1971. Archiwum KUL.

i wybór ziemskich celów życiowych zgodnie z przyjętym światopoglądem.

Na tle powyższych potrzeb ustalono tematykę nauk rekolekcyjnych w większości wypadków zasygnalizowaną przez samą młodzież badaną. Tylko nieliczne tematy zostały dodane przez autora niniejszego artykułu. I tak:

A) Na tle potrzeby samodzielności życiowej i duchowej zasygnalizowano tematy:

1. O problemach i sprawach młodzieżowych.
2. O miłości.
3. Seks a etyka.
4. O czystości i skutkach nieczystości.
5. Relacja dziewczyna — chłopiec, chłopiec — dziewczyna, koleżeństwo, przyjaźń.
6. O małżeństwie i życiu rodzinnym.
7. O paleniu tytoniu, piciu alkoholu, używaniu narkotyków.
8. O krytycyzmie młodych, o konieczności samokrytycyzmu.
9. Samodzielność postępowania a rady dorosłych.
10. Konieczność stosowania norm moralnych — kodeksu drogowego.
11. Problemy aktualne interesujące i nurtujące młodzież.

B) Na tle potrzeby własnej godności i wartości:

12. Zagadnienia wychowawcze.
13. O kształceniu charakteru — potrzeba.
14. Ideały życiowe młodzieży oraz jej zalety i wady.
15. Wzorce osobowościowe czy oryginalność?
16. O wyrabianiu prawego sumienia i czynnikach służących temu.
17. O miłości bliźniego, jej zakresie i przejawach.
18. O właściwym korzystaniu ze środków masowego przekazu.

C) Na tle potrzeby zrozumienia i oparcia duchowego:

19. Gdzie należy szukać prawdziwych przyjaciół: u rodziców, kolegów, itd.? Cechy prawdziwej przyjaźni.
20. O szczęściu i miłości.
21. Szukanie oparcia duchowego w Bogu i Kościele.
22. Potrzeba świadczenia oparcia duchowego dla innych z miłości bliźniego.

D) Na tle potrzeby sensu życia:

23. O sensie życia — rozważanie teoretyczne.
24. Problem istnienia Pana Boga.
25. Istnienie i nieśmiertelność duszy.
26. Życie pozagrobowe.
27. Dobro i zło na świecie.

28. Cierpienie i śmierć a Opatrzność Boża.
29. Wiara a wiedza.
30. Problemy eschatologiczne.
31. Sens istnienia Kościoła i jego rola w świecie.
32. Problematyka misyjna.
33. Czy nie wystarczy wierzyć w Pana Boga, po co chodzić do kościoła?
34. Na czym ma polegać życie katolika w XX wieku?
35. O życiu świętych.

Wyrazem potrzeb psycho-duchowych są także potrzeby religijne człowieka nastawione na wyższe wartości: Prawdy, Dobra i Świętości. Potrzeby religijne stanowią część składową potrzeb psycho-duchowych bez możliwości rozgraniczenia ich od nich. Z tej racji tematykę nauk uzupełnimy na tle potrzeb religijnych.

§ 3. *Tematy nauk na tle potrzeb religijnych młodzieży*

Mówiąc o religijności z naukowego punktu widzenia wymienia się cztery jej kryteria: światopogląd religijny, praktyki religijne, etykę religijną i zaangażowanie w grupie religijno-społecznej¹². Czynniki te odnajdujemy w potrzebach psycho-duchowych. I tak światopogląd religijny odnajdujemy w potrzebie sensu życia, drugi czynnik religijności — praktyki religijne jest wyrazem zarówno potrzeby samodzielności w postępowaniu jak też przejawem szukania oparcia duchowego w Bogu i Kościele. Trzeci czynnik religijności — etyka jest również przejawem samodzielności w postępowaniu oraz większego lub mniejszego poczucia własnej godności i wartości. I wreszcie zaangażowanie w grupie religijno-kościelnej powiększa poczucie własnej wartości i jest wyrazem samodzielności w postępowaniu. Wobec powyższego należałoby także uszeregować tematykę nauk z poprzedniego paragrafu (nr 2) na tle elementów religijności. Poprzestanę na podaniu numerów tematów nauk wziętych z paragrafu nr 2.

- A) Światopogląd: obejmuje tematy nauk nr 23—31.
- B) Praktyki religijne: nr 33 oraz:
 36. O grzechu, spowiedzi i Komunii św.
 37. O obowiązkach katolickich i praktykach religijnych.
 38. O Mszy św. jako wspólnocie liturgicznej Ludu Bożego.
 39. O modlitwie.
 40. O kulcie NMP.

¹² Por. Ks. Wł. Piwowarski: Postawy religijne starszej młodzieży poza-szkolnej. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne KUL“ 1970 z. 3 s. 53—76.

C) Etyka: nr 1—10, 12—22, oraz:

41. O obowiązku dążenia do świętości.

D) Aktywność w sprawach religijno-kościelnych:

42. O Kościele jako Ludzie Bożym.

43. Moje zadania w Kościele.

44. O apostołstwie świeckich: obowiązek, zadania.

45. Udział młodzieży w budowaniu lepszego świata przez apostołstwo w Kościele.

Tak więc lista tematów została jeszcze powiększona na tle elementów religijności. Są to jednak tematy pochodzące nie od młodzieży, lecz od autora.

Na koniec rozważań pozostaje nam ustalić relacje potrzeb psycho-duchowych do zadań wychowawczych Kościoła w stosunku do młodzieży i odwrotnie.

§ 4. Tematy nauk na tle zadań wychowawczych

Konieczne jest także postawienie pytania: jakie zadania należy zrealizować w stosunku do młodzieży aby zaspokoić w maksymalnym stopniu jej potrzeby psycho-duchowe pod kątem rozwijania jej religijności? W udzieleniu odpowiedzi na to pytanie spieszy nam z pomocą sobór wyliczając w Deklaracji o wychowaniu chrześcijańskim (n. 2) pięć grup zadań wychowawczych: rozwijanie świadomości daru wiary, zadania wychowania liturgiczno-sakramentalnego, zadania moralne — życie z wiary, zadania ascetyczne — kształcenie charakteru i zadania apostołskie. Spróbujmy je odnieść do poszczególnych potrzeb psycho-duchowych. I tak realizacja zadania rozwijania świadomości wiary zaspokaja potrzebę sensu życia na płaszczyźnie chrześcijańskiej, włączenie młodzieży w życie liturgiczno-sakramentalne Kościoła jest zaspokojeniem jej potrzeby szukania oparcia duchowego w Bogu i Kościele, wdrażanie do życia z wiary i kształcenia charakteru chrześcijańskiego zaspokaja potrzebę własnej godności i wartości, wdrażanie zaś młodzieży do apostołstwa świeckich odpowiada na jej potrzebę samodzielności życiowej i duchowej w postępowaniu ubocznie potęgując poczucie własnej wartości. Tak więc rekolekcjoniści realizując zadania wychowawcze Kościoła (z DWCH n. 2) zaspokajają także tym samym potrzeby psycho-duchowe młodzieży.

Posługując się numeracją tematów nauk z paragrafu 2 i 3 wskażemy je raz jeszcze na tle zadań wychowawczych:

A) Wzmocnienie i pogłębienie wiary: mają na uwadze tematy nr

- B) Włączenie w życie liturgiczno-sakramentalne: nr 33, 36—40.
- C) Życie z wiary i kształcenie charakteru: nr 1—10, 12—22, 41.
- D) Wdrażanie do apostołstwa Kościoła: nr 42—45.

§ 5. Podsumowanie

Chociaż podano w niniejszym artykule dość dużo tematów nauk rekolekcyjnych dla młodzieży, lista ich nie jest jednak zamknięta. Księża rekolekcjoniści winni ją uzupełnić nowymi, ustalonymi na tle potrzeb psycho-duchowych młodzieży, elementów jej religijności lub też zadań wychowawczych Kościoła. Należy mieć także na uwadze antropologiczno-kerygmatyczną tematykę nauk, a w przeprowadzaniu ich konfrontować treść wnoszoną przez młodzież z treścią nauk i życia Chrystusa Pana w oparciu o Pismo św. W ten sposób młodzież zostanie doprowadzona do pełnych i wartościowych rozwiązań i postaw chrześcijańskich.

Ks. Stanisław Kisiel

Wydawca: Kuria Diecezjalna Siedlecka. Siedlce, ul. Świerczewskiego 62

Reżyktor: Ks. Stanisław Olechowski

Drukarnia Loretańska. 03-716 Warszawa, ul. Józefa Sierakowskiego 6

Zam. 151/74. Nakład 800+50, W-42. Cena zł 10.—